

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 70

Fylke: V. Agdes

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Kvinesdal

Emne: Fra robåt til seil og motor

Bygdelag:

Oppskr. av: Anen Arli

Gard:

(adresse): Kvinesdal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

fhw. kaptein Andreas Rørve Kv. dal 85 år

SVAR

1) Bare to gardar i Kvinesdal er sjögardar, men en stor del av folket har fra gammel tid henta si næring fra sjøen både som fiskere og sjøfolk ombord på seilbåter. De eldste fiskerbåtene var ottringer, men disse har ikke vært brukt i Feddefjorden etter 1890 åra. Ottringene ble avløyst av fiskeskøyten. Disse var klåvell bygt, de eldre båtene var klinkbygt. Da motorene kom i bruk, fikk skøyten både sterkere skrog og kortere mast og hjulpusl eller bare lossibom. Seksåringene ble lenge brukte. Til heimfiske i fjorden brukte de snadde. Disse båtene ble bygget i Hardanger og så sent som i 1910 kosta de bare 60 kr pr stk.

Til etter 1880 åra var det vanleg å reise til Haugesund på silde-

14376

liske med Ottringes. Når de skulle overnatte på reisa utenfor Jæren, var det vanlig å vasse i land og dra opp båten. Det var ikke tale om å få blind på øynene, de måtte småspringe eller slåss seg innbyrdes til det ble lys dag for ikke å fryse ikjel.

Før til kap. Rørvik reiste mange ganger til Haugesund på fiske. De var 4 mann i laget. Rederen holdt båt og redskap og tok halvparten av forlyenesta. Den andre halvpart ble delt på mannskapet. Min bestefar hadde bare en Haugesund tur ca 1850. Han reiste med Tdals i lomma og kom tilbake med daleren. Siste gang kap. Rørvik var ute var i 1912. Da brukte de seelskøyte og var 8 mann i laget eller 7 voksne og en ung gutt som ble kalt skårunge. Han fikk bare halv lott. Det var hans første tur og han skulle lære yrket.

Når fisket var slutt og de kom inn til byen, var det skårungens plikt å hørse. Han skulle koste mat eller spandere brennevinn på hele mannskapet.

Når de var på sjøen, hadde hovedmannen hele kommandoen.

Moloren kommer.

Den første motorskøyte i Fedde-
fjorden ble kjøpt av Martin
Briseid Feda mellom 1905 og 1910.
Den ble ikke brukt som fiskebåt,
bare som fraktebåt og lystbåt
om sommeren. Det var noe av
en opplevelse å få en tur med
motorskøyte ut og inn Feddefjorden
om sommeren. Når en hørte
tøffinga av motoren, kom folk
springende for å få et glimt av
vidunderet. For Briseid var denne
båten en god inntektskilde.

Mathias Mathassen Øye
var den første kvindole som kjøpte
motorskøyte. Han kjøpte båt ca 1912
og solgte til ^{af} Angholmen i 1915.

Disse brukte båten til å frakte
arbeidere til og fra anlegget på
Angholmen.

Tobias Ommundsen Gusevik kjøpte
motorskøyte i 1916. Han frakta
materialer til anlegget på Angholmen.

Det ble dårlig med fortjeneste og
han måtte selge med tap. Det
var vanskelig å få motoren
reparert. I bygda var ingen reparatør.

De måtte reise ca 2,5 mil til
Flukkefjord til en smed som het
Gabriel Andersen.

Seval Eilertsen kjøpte båt ca 1922.
Han frakta varer fra Flukkefjord
til Kvinsdal og sjøls and fra Lista.
Båten ble ikke brukt på fiske.
Etter at bygda fikk fast bilrute

til Flukkefjord ble det helt slutt å reise sjøveien til Flukkefjord. Det ble ikke noe å tjene med motorskøyten. Ingen i bygda har kjøpt motorskøyte og utstyr og reist på fiske. Molosen fikk god mottakelse her i bygda. Rørvik sier at ingen trodde at molosen skremte bort fisken.

III

Etter at molosen kom. Molosen føte ikke med seg noen endringer hverken lekensk eller samfundsmessig. Det er lang tid siden bygdefolk reiste på selde- eller makrellfiske. Det blir fiska litt i fjorden, men det blir å regne for sportsfiske med små robåter uten motor.